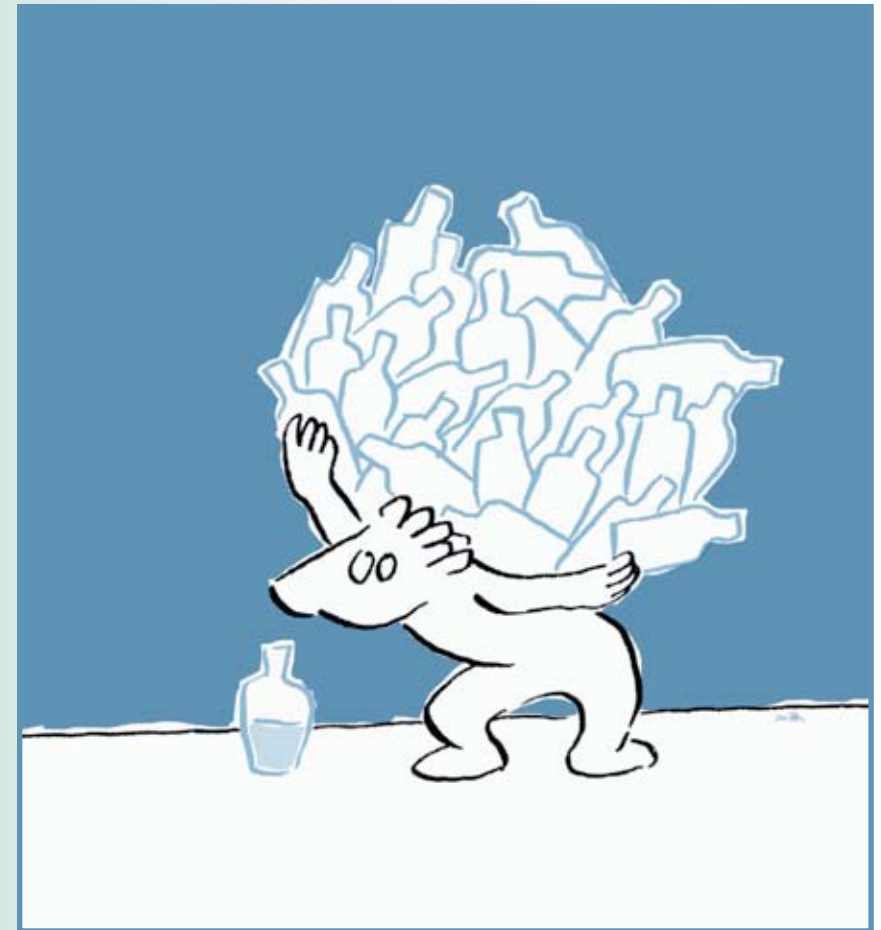

TE MEDDIG BÍROD? Haverok, buli, pia

A modul szerzője: Marsi Mónika,
Págyor Henriett

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

8. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Ráhangolás					
A	A tanár felvezeti a témát (P1): az alkoholfogyasztás és kulturális szokások összefüggései. Ezután a tanulók ivással kapcsolatos közmondásokat gyűjtenek, majd felolvassák a gyűjtés eredményét. 25 perc	Koncentráció	Frontális osztálymunka – tanári közlés Önálló munka	Papír, íróeszköz	P1 (Bevezető és közmondások)
B	A tanár felvezeti a témát (P1): az alkoholfogyasztás és kulturális szokások összefüggései. Az osztály asszociációs játékot játszik, a kezdőszót a pedagógus határozza meg: <i>buli</i> . 25 perc	Koncentráció	Frontális osztálymunka – tanári közlés Egész osztály együtt – játék		P1 (Bevezető és közmondások)
I/b Csoportalakítás					
A	A tanulók a véleményvonal módszerével (tanári irányítással) csoportokat alakítanak, majd kiosztják a szerepeket (szóvivő, jegyző, időfigyelő, feladatmester). 10 perc	Csoportalakítás	Kooperatív tanulás – hajlított véleményvonal	D1 (Szerepkártyák)	P2 (Véleményvonal állításai)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	Véletlenszerű csoportalakítás barkochba-játékkal: minden diák kap a hátára egy szót tartalmazó papírt. A feladat társait kérdezve kitalálni a hátán szereplő szót. Négy szó egy gyűjtőfogalomba tartozik, ezek mentén alakulnak ki a csoportok. Szerepek kiosztása (szóvivő, jegyző, időfigyelő, feladatmester). 10 perc	Csoportalakítás	Kooperatív tanulás – barkochba	D1 (Szerepkártyák)	P3 (A barkochba-játékban használható szavak) Öntapadós papír, filctoll
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Elmélyülés					
A	A csoportok különböző szövegeket kapnak, melyeket a fordított szakértői mozaik módszerével dolgoznak fel, majd ismertetik a szövegek tartalmát. 30 perc	Új ismeret feldolgozása Együttműködés Tolerancia	Kooperatív tanulás – fordított szakértői mozaik	D2 (Alkohol, alkoholfogyasztás) Papír, íróeszköz	
B	A csoportok különböző szövegeket kapnak, melyet a szakértői mozaik módszerével dolgoznak fel, majd ismertetik a szövegek tartalmát. 30 perc	Új ismeret feldolgozása Együttműködés Tolerancia	Kooperatív tanulás – szakértői mozaik	D2 (Alkohol, alkoholfogyasztás) Papír, íróeszköz	
II/b A kulturált ivás feltételei					
A	A tanulók feltérképezik a különböző ivási szokásokat (helyszínek, alkalmak, hangulatok, társaság). 10 perc	A kulturált alkoholfogyasztás lehetőségeinek és minőségének számbavétele Rendszerező képesség Memória	Kooperatív tanulás – ötletbörze	Papír, íróeszköz	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Közös lista készítése					
A	<p>Az előzőekben elkészített listák alapján a csoportok szóvivői és jegyzői segítségével közös listát készítenek a táblánál.</p> <p>A pedagógus megbeszélés után két kategóriába (negatív – pozitív eredmény) csoportosítva írja fel a kifejezéseket a kettéosztott táblára.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Ötletek megbeszélése</p>	<p>Kooperatív tanulás – csoportszóforgó</p>		<p>Tábla, íróeszköz</p>
II/d Szerepjáték					
A	<p>Minden csoport kiválaszt egyet a táblára felírt negatív vagy pozitív lehetőségek közül, majd rövid felkészülési idő után jelenetet mutat be a választott helyzetnek megfelelően. A jelenetben minden csoporttagnak részt kell vennie.</p> <p>A bemutató után a diákok és a pedagógus közösen értékelik a látottakat.</p> <p style="text-align: right;">35 perc</p>	<p>Színészi, előadói készség</p> <p>Elvonatkoztatás</p> <p>Tolerancia</p>	<p>Csoportmunka – dráma</p>		
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Összefoglalás					
A	<p>A tanulók körben ülve megbeszélik, kinek-kinek mi a véleménye az alkoholfogyasztásról. A tanár segít röviden összefoglalni a foglalkozás tapasztalatait.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Véleménynyilvánítás</p>	<p>Egész csoport együtt – beszélgetőkör</p>		

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1 BEVEZETŐ ÉS KÖZMONDÁSOK

Bevezető

Fontos a tanulóknak tudatosítani, hogy az alkoholfogyasztásnak minden kultúrában más és más gyökerei vannak, amelyek befolyásolják a mai szokásokat is. Mivel a kulturális háttértényezők és szokások nehezen megítélhetők kívülállóként, az egyes kultúrkörök mai, alkohollal kapcsolatos szokásairól sem lehet csupán a mi kulturális mércénkhez viszonyítva gondolkodni.

Ez a szemlélet az alkoholfogyasztás megítéléséről ma is vita tárgyát képezi a különböző tudományok képviselői – pszichológusok, antropológusok, addiktológusok – között. Alapkérdés, hogy az alkoholfogyasztás mértéke mennyire tekinthető olyan óriási problémának egyes népeknél, közösségeknél, mint azt a statisztikai mutatók, orvosi megközelítések állítják, és az is, hogy pszicho-biológiai és inkább egyéni vagy kulturális, akár közösségi jelenség-e. A kulturális antropológusok jórészt úgy tartják, hogy a jelenség megítélése sok esetben a kívülről, bizonyos kulturális távolságból való megközelítés miatt túldimenzionálják a jelenség sajátunktól eltérő formáit, ami „a misszionáriusok és nőegyletek előítéletét tükrözi”. Más megközelítés szerint nem lehet figyelmen kívül hagyni az ivás káros szerepét, és csupán társadalmi funkcióját figyelembe venni. Az antropológusok megközelítésében az alkoholfogyasztás akkortól probléma, amikortól az érintett közösség maga annak tekinti a túlzásba vitelét.

Végeredményben a megközelítések a problémaként való meghatározásban és a kulturális jelenségként való értelmezés mentén térnek el. Itt hangsúlyozható az is, hogy egy társadalmon belül is különböző hagyományai vannak az erről való gondolkodásnak, egyes szubkultúrák, vallási-kulturális irányzatok más-más módon közelítik meg. Az is, hogy az ivási szokások feltérképezésénél sem lehet kiragadni valamit a környezetéből és ily módon vizsgálni, főleg véleményt alkotni róla.

(Nagy Zoltán: Az alkoholfogyasztás kultúratudományi megközelítése nyomán, <http://www.szocialismunka.hu/script/media.php?id=1>)

Egy példa: Kenyában a kikuyu népnek van egy nemzeti itala, a moratina. Erős, alkoholtartalmú ital, amelyet rendszeresen fogyasztottak ünnepi alkalmakkor, rituális események során. A gyarmatosítás éveiben a hétköznapi feszültségek esti levezetésére, a sokszor már elviselhetetlenné váló körülmények tompítására is szolgált. Az utóbbi száz évben olyan mértékűvé vált a moratina fogyasztása, hogy közösségen, néha családon belül is konfliktusokat okozott egy-egy alkoholmámoros ember viselkedése. Mára a kormány tiltja az ital fogyasztását, ez viszont nem jelenti azt, hogy teljesen eltűnt a kikuyuk életéből. Ugyanakkor gyakorlatilag nyílt titokként továbbél a fogyasztása, főleg

vidéken készítik, tartanak otthon az italból és fogyasztják bizonyos alkalmakkor. Egy kulturális antropológus írja egy tanulmányban: „Máskor nagypapa félrevonult a férfiakkal, Megfigyeltem már első látogatásom alkalmával, hogy iszogatnak. Akkor kaptam is az erős, barna folyadékából, de nem árult el túl sokat senki a mibenlétéről. Rájöttem, hogy ez a »moratina«, a kikuyuk ősi – ma hivatalosan tiltott – itala, aztán ezt megerősítette az egyik unoka. Utóbbi látogatásom alkalmával, óvatosan megközelítve a férfitársaságot, bekapcsolódtam a beszélgetésbe. Végül elárultam, tudom, mit isznak, emlékszem rá azelőttől, és azt is tudom, hogyan készül. Erre aztán megoldódott nagypapa nyelve, és odahívott bennünket a kinti tűzhöz. Körbevették családtagjai és hallgatták. Kincsei közül megismertük a moratina készítését, nyersanyagait, megmutatta a kolbászfát, ami az alapanyagot adja.”

(Forrás: Tomory Ibolya: *Enkultúráció–szocializáció–nevelés elméleti és gyakorlati oldalról*, In: *Motogoria*, MTA PTI, Budapest, 2004)

Ivással kapcsolatos szólások, közmondások

Ökör iszik magában.
Ne igyál előre a medve bőrére.
Bort iszik, vizet prédikál.
Jó bornak nem kell cégér.
Öntsünk tiszta vizet a pohárba.
Sörre bor mindenkor, borra sör meggyötör.
Ha nincs bor, jó a víz is.
Ki a borát meg nem issza, vágyik annak szíve vissza.
Könnyű a pohár mellett vitézkedni.
Ahol a bor az úr, ott az ész koldul.

P2 VÉLEMÉNYVONAL ÁLLÍTÁSAI

Az alábbi állítások jól használhatók a véleményvonal kialakításához.

Az alkohol kis mértékben hasznos a szervezet számára, ezért fontos ismernünk a hatásait.
A túlzott alkoholfogyasztás káros a szervezetre, ezért mindenképpen ismernünk kell a hatásait.
Az alkohol mértéktelen fogyasztása káros a szervezetünkre.
Az alkoholfogyasztás hatásait a megelőzés érdekében kell ismernünk.
Érdeemes megismerni a kulturált alkoholfogyasztás hagyományait.

P3 A BARKOCHBA-JÁTÉKBAN HASZNÁLHATÓ SZAVAK

Ivás	Evés	Szórakozás	Tanulás	Sport	Hangszer
üdítő	kenyér	mozi	könyv	kézilabda	zongora
limonádé	szalámi	színház	térkép	foci	hegedű
kakaó	vaj	uszoda	vonalzó	sakk	gitár
kávé	paradicsom	könyvtár	kréta	síelés	furulya